

gemeente
Neder-Betuwe

KADERNOTA

2008-2011

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	3
Doel.....	3
Toelichting inhoud.....	3
2. Algemene Ontwikkelingen.....	3
Algemene ontwikkelingen ten aanzien van de bedrijfsvoering	3
3. Financiële ontwikkelingen.....	4
A. Resultaat jaarrekening 2006 en Bestuursrapportage I - 2007	4
B. Uitgangspunten begroting	5
C. Ontwikkeling Algemene uitkering.....	6
D. Bestemming Jaarrekeningresultaat 2006.....	7
E. Reserves en voorzieningen.....	7
F. Vrijval kapitaallasten.....	8
G. Belastingen en heffingen.....	8
H. Grondexploitatie.....	8
I. Resultaat.....	9
4. Inventarisatie onderwerpen kadernota 2008-2011.....	10
Programma 1 – Bestuur en burger.....	10
Programma 2 – Openbare orde en veiligheid	11
Programma 3 – Openbare ruimte	12
Programma 4 – Economie	14
Programma 5 – Scholing en vorming.....	15
Programma 6 – Welzijn en cultuur.....	16
Programma 7 – Zorg, werk en inkomen.....	18
Programma 8 – Bouwen en milieu.....	19
5. Financiële gevolgen programma's.....	20
6. Nieuwe situatie/meerjarenperspectief	21
7. Conclusie en advies.....	22

1. Inleiding

Doel

In deze Kadernota 2008-2011 stellen wij u voor om het algemeen (financieel) kader voor 2008 en de volgende jaren vast te stellen.

Wij hebben in deze Kadernota de zogenaamde "meicirculaire" van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties betreffende de Algemene uitkering uit het gemeentefonds nog niet kunnen verwerken, omdat deze helaas nog niet was ontvangen tijdens de voorbereiding van deze nota. Met de verkregen voorinformatie hebben wij in deze nota rekening gehouden. Bij de behandeling van de Kadernota hopen wij u nadere informatie te kunnen verstrekken.

Toelichting inhoud

In hoofdstuk 2 wordt enkele aspecten betreffende de bedrijfsvoering behandeld. Het lijkt ons namelijk goed om u van de ontwikkelingen op dit gebied met mogelijke financiële consequenties in de toekomst op de hoogte te houden.

Hoofdstuk 3 gaat in op de financiële uitgangspositie van de programmabegroting 2008-2011, alsmede op relevante ontwikkelingen daaromtrent.

Ontwikkelingen in relatie tot bestaand beleid en nieuw beleid worden beschreven in hoofdstuk 4. Tevens worden de financiële gevolgen daarvan weergegeven.

In hoofdstuk 5 wordt een samenvatting gegeven van de in hoofdstuk 4 gepresenteerde ontwikkelingen, gesplitst in de categorieën Onontkoombaar (O), Noodzakelijk (N) en Wenselijk (W).

Hoofdstuk 6 geeft, na verwerking van de gegevens uit de voorgaande hoofdstukken, de onverkorte nieuwe situatie in meerjarenperspectief weer.

Tenslotte worden in hoofdstuk 7 conclusies getrokken, waaruit een daarop aangepast meerjarenperspectief voortvloeit.

2. Algemene Ontwikkelingen

Algemene ontwikkelingen ten aanzien van de bedrijfsvoering

Binnen de Regio Rivierenland zijn tal van samenwerkingsinitiatieven ontstaan. Ideeën die al zijn opgepakt en waarbij een (eerste) samenwerkingsvorm is ontstaan zijn:

bureau inkoop, regiotaxi, onderzoeken rekenkamerfunctie, milieu, werk en inkomen, gemeenschappelijke werving en selectie site, belastingen, onderzoek samenwerking ICT, leerlingenvervoer, leerplicht, invoering WMO, voorbereiding college-onderzoeken ex. artikel 213a.

Gebleken is dat er steeds meer onderwerpen zich lenen voor enige vorm van samenwerking: van beheertaken tot beleidstaken. Uitgangspunten die als criteria dienen voor samenwerking zijn de volgende:

1. aantoonbare verbetering van efficiency en effectiviteit;
2. verbetering van de kwaliteit van de te leveren producten (dus ook voor onze inwoners);
3. versterking van de continuïteit van de bedrijfsvoering en vermindering van de kwetsbaarheid van individuele gemeenten;
4. kostenbesparing of effectievere inzet van middelen;
5. in principe meerwaarde door bundeling van kennis en ervaring;
6. in principe een steviger geheel ten behoeve van overleg met derden;
7. samenwerking uitgevoerd door en ten dienste van zelfstandige gemeenten.

Kortom samenwerking moet meerwaarde voor de gemeente opleveren.

Ook de opkomst van elektronische dienstverlening en ontwikkelingen op basis van wet- en regelgeving (digitalisering bestemmingsplannen, Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Omgevingsvergunning, programma Andere Overheid etc. etc. nopen tot samenwerking met andere gemeenten.

Deze ontwikkelingen zullen zeker extra geld kosten. Kosten die we ook zouden moeten maken als we als gemeente zelf het onderwerp "oppakken". Door echter samenwerking te zoeken kunnen de kosten worden gereduceerd. Er is dan sprake van "minder meer".

3. Financiële ontwikkelingen

A. Resultaat jaarrekening 2006 en Bestuursrapportage I - 2007

Structurele doorwerking saldo jaarrekening 2006

Het voordelig resultaat van de jaarrekening 2006 bedroeg € 759.702 en bestaat voor € 665.702 uit incidentele voordelen en voor € 94.000 uit structurele voordelen. De structurele voordelen zijn de eerste Bestuursrapportage 2007 opgenomen.

Resultaat Bestuursrapportage I - 2007

De Bestuursrapportage 2007 – I geeft de volgende uitkomsten te zien:

	2007	2008	2009	2010
Totaal mutaties Bestuursrapportage 2007 - I	-1.177.016	-1.051.347	-313.931	23.065

Meerjarig beeld

Na verwerking van vorenstaande gegevens ontstaat het volgende meerjarige beeld:

Overzicht Financiële Positie 2007-2011					
	begroting 2007 €	Begroting 2008 €	Meerjarenbegroting		
			Raming 2009 €	Raming 2010 €	Raming 2011 €
Bestaand Beleid					
+ = tekort	1.196.072	564.777	325.923		
- = overschot				-1.332.925	-1.333.000
Nieuw Beleid					
+ = tekort		514.217	106.561	980.314	0
- = overschot	-7.353				
Financiële positie 2007-2011 inclusief bestaand en nieuw beleid					
+ = tekort	1.188.719	1.078.994	432.484		
- = overschot				-352.611	-1.333.000
Overige ontwikkelingen					
Ontwikkelingen die nog niet in de begroting 2007-2011 zijn opgenomen (zie raadsvoorstel d.d. 10 10 2006)	238.426	238.426	238.426	238.426	238.426
Doorwerking Bestuursrapportage II 2006	-23.449	-20.249	-20.249	-20.249	-20.249
Doorwerking Bestuursrapportage III 2006	82.334	118.375	89.271	357.788	356.000
+ = tekort	297.311	336.552	307.448	575.965	574.177
- = overschot					
Financiële positie 2007-2011					
+ = tekort conform berap III 2006	1.486.030	1.415.546	739.932	223.354	
- = overschot					-758.823
Doorwerking Bestuursrapportage I 2007	-1.177.016	-1.045.347	-307.931	29.065	29.065
Financiële positie 2007-2010 inclusief berap I 2007					
+ = tekort	309.014	370.199	432.001	252.419	
- = overschot					-729.758

B. Uitgangspunten begroting

De begroting 2008 wordt gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

a. Algemeen

Basis vormt het bestaande beleid zoals geformuleerd en geraamd in de Programmabegroting 2007 inclusief de begrotingswijzigingen tot en met de besluitvorming van 19 april 2007.

b. Aantal inwoners

Het inwonertal wordt geraamd op het aantal op 1 januari 2007: 22.378.

c. Prijspeil (inflatiepercentage)

Als uitgangspunt wordt genomen het prijspeil van 2007, op basis van de netto materiële overheidsconsumpties (goederen en diensten) zoals beschreven in de septembercirculaire 2006 van het gemeentefonds. Dit gegeven is afkomstig van het Centraal Plan Bureau.

Het prijspeil voor de begroting 2008 bedraagt hiermee 2,25%. Voor de meerjarenraming (2009 tot en met 2011) bedraagt het prijspeil 2,25%

d. Personeelslasten

De formatie 2008 wordt geraamd op basis van de formatie 2007 inclusief de formatiewijzigingen tot en met de besluitvorming van 19 april 2007.

De huidige CAO loopt van 1 december 2005 tot juni 2007. De bepaling van de uitgangspunten voor stijging van de personeelslasten voor de begroting 2008 en de meerjarenraming 2009-2011 zijn afgeleid van de vastgestelde CAO voor rijksambtenaren (gemiddelde stijging van 4% per jaar) en de inzet van de vakbonden voor de nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren (gemiddelde stijging van 4% per jaar). Voorgesteld wordt om rekening te houden met een stijging van 4% voor het jaar 2008 en voor de meerjarenraming 3%.

Voor vervanging bij langdurige ziekte en zwangerschap wordt 2,3% van de loonsom geraamd voor alle afdelingen.

e. Rente en afschrijvingen investeringen

Bij het bepalen van de kapitaallasten is het rentepercentage vastgesteld op 5%

De ruimte die ontstaat door vrijval van kapitaallasten wordt benut voor vervangingsinvesteringen. Zie verder onder het hoofdstuk "vrijval van kapitaallasten".

f. Rente reserves en voorzieningen

De basis vormt hiervoor de nota "reserves en voorzieningen" die is vastgesteld in de raadsvergadering van 9 november 2006.

Rentepercentages:

- Het percentage voor de berekening van de bespaarde rente van reserves en voorzieningen bedraagt 5%. Gelijk aan de rekenrente van 5% die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten.
- Aan de algemene reserve wordt jaarlijks geen rente toegevoegd.
- Aan bestemmingsreserves die gevormd zijn ter dekking van kapitaallasten wordt jaarlijks 5% rente toegevoegd. Dit is gelijk aan de rekenrente van 5% die gebruikt wordt bij het bepalen van de kapitaallasten.
- Aan de overige bestemmingsreserves wordt jaarlijks rente toegevoegd die gelijk is aan het prijspeil (inflatiepercentage) Het prijspeil voor de begroting 2008 bedraagt hiermee 2,25%. Voor de meerjarenraming (2009 tot en met 2011) bedraagt het prijspeil 2,25%

C. Ontwikkeling Algemene uitkering

Basis.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt geraamd op basis bestaand beleid zoals is opgenomen in de begroting 2007 en de meerjarenraming 2008-2010 en in de derde bestuursrapportage 2006. (Conform de decembercirculaire 2006).

De raming van de algemene uitkering uit het gemeentefonds zal eventueel later aangevuld worden met gegevens over de nieuwe ontwikkelingen van de uitkeringsbasis en de uitkeringsfactor (junicirculaire 2007 en eventuele de septembercirculaire 2007).

Te ontvangen algemene uitkering uit het gemeentefonds per 1 mei 2007					
Omschrijving	Begroting 2007	Begroting 2008	Meerjarenbegroting		
			raming 2009	raming 2010	raming 2011
Begroting 2007 meerjarenraming 2008-2010	-13.653.400	-14.001.000	-14.317.000	-14.476.300	-14.476.300
Behoedzaamheidsreserve	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Nieuw Beleid begroting 2007 meerjarenraming 2008-2010 (bijdrage WMO)	-1.496.506	-1.461.593	-1.522.477	-1.649.629	-1.649.629
Bestuursrapportage III 2006	-94.627	-85.586	-98.972	68.312	68.312
Bestuursrapportage I 2007	6.724	0	0	0	0
Te ontvangen algemene uitkering per 1 mei 2007	-15.337.809	-15.648.179	-16.038.449	-16.157.617	-16.157.617

Ontwikkelingen op het gebied van de Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Regeerakkoord Balkenende IV

Het regeerakkoord Balkenende IV heeft aanzienlijke consequenties voor de omvang van het gemeentefonds.

De grootste consequenties uit dit regeerakkoord Balkenende zijn:

1. Bezuiniging Gemeentefonds

Er vinden bezuinigingen plaats op de uitgaven voor het gemeentefonds en op de uitgaven voor het provinciefonds. De bezuinigingen bedragen voor de komende jaren als volgt:
2008: - 350 mln; 2009: - 400 mln; 2010: - 500 mln; 2011: -550 mln.

2. Intensivering veiligheid

Aan het gemeentefonds zullen extra middelen worden toegevoegd voor intensivering van de Veiligheid. De extra toevoegingen bedragen voor de komende jaren als volgt:

2008: + 50 mln; 2009: + 75 mln; 2010: + 100 mln; 2011: + 150 mln

Deze intensivering staat los van de toevoeging extra middelen openbare orde en veiligheid (t/m 2009) van 220 mln waarvan in de meicirculaire 2006 melding is gemaakt. Over het continueren van deze toevoeging in 2010 en verdere jaren wordt niets in het regeerakkoord vermeld.

Verfijninguitkering riolering

Per 2012 zal de verfijninguitkering riolering komen te vervallen. Met het wegvallen van deze uitkering is in het Gemeentelijk rioleringsplan (GPR) rekening gehouden.

Uitkering Wet Uitkering Wegen

Per 2013 komt ook de Uitkering Wet Uitkering Wegen te vervallen. Het betreft hier een uitkering van € 290.000. Bij de saneringsronde 2005 zijn alle investeringen die betrekking hadden op deze uitkering afgeboekt.

Financiële gevolgen ontwikkelingen algemene uitkering uit het gemeentefonds							
Omschrijving	Begroting 2007	Begroting 2008	Meerjarenraming				
			raming 2009	raming 2010	raming 2011	raming 2012	raming 2013
Verlaging ontvangen algemene uitkering							
Regeerakkoord Balkenende IV	0	299.000	289.000	342.000	332.000	332.000	332.000
Verfijningsuitkering riolering	0	0	0	0	0	0	0
Wet Uitkering Wegen	0	0	0	0	0	0	290.000
Totaal ontwikkelingen	0	299.000	289.000	342.000	332.000	332.000	622.000

De financiële gevolgen omtrent de ontwikkelingen algemene uitkering uit het gemeentefonds zullen pas in de septembercirculaire 2007 definitief bekend worden gemaakt.

D. Bestemming Jaarrekeningresultaat 2006

Met de toekenning van een aanvullende bijdrage tot een bedrag van € 3.661.120 over het jaar 2006 wordt de artikel 12-periode afgesloten.

Toch vertoont de meerjarenbegroting 2007-2010 nog tekorten. Deze worden veroorzaakt, doordat de begrote nadelen van de WWB, alsmede die van de WMO (in Berap III 2006) door de Inspecteur FLO niet zijn meegenomen in de berekening van de aanvullende bijdrage in het kader van artikel 12.

Het betreft hier de volgende lasten:

Meerjarenraming 2007-2009			
Omschrijving	2007	2008	2009
WWB	238.426	238.426	238.426
WMO	164.000	191.000	246.000
Verzelfstandiging Openbaar Onderwijs	0	0	2.500
Totaal	402.426	429.426	486.926

+ = tekort - = overschot

"artikel 12-rapport Neder-Betuwe 2006"

De inspecteur FLO heeft de fondsbeheerders verzocht om bij de uiteindelijke besluitvorming over het artikel 12-rapport 2006 rekening te houden met het mogelijke feit, dat bovengenoemde nadelen niet binnen het gemeentefonds wordt gecompenseerd, dan wel dat door een andere aanbesteding van de huishoudelijke verzorging er een kostenbesparing kan worden bereikt. Hierbij maakt hij de restrictie dat dit alleen geldt wanneer dit zal leiden tot een tekortbegroting over de jaren 2007 tot en met 2009. Over de uitkomsten van e.e.a. valt momenteel nog niets te zeggen.

In ieder geval is de raad bij de bestemming van het resultaat van de jaarrekening 2006 voorgesteld een bedrag van € 629.702 als bestemmingsreserve weg te zetten ter (gedeeltelijke) dekking van voornoemde tekorten.

E. Reserves en voorzieningen

In de raadsvergadering van 9 november 2006 is de nota "reserves en voorzieningen 2006" vastgesteld.

Deze nota is van een recente datum en alle wijzigingen over deze nota zijn in de jaarrekening 2006 verwerkt. Dit betekent dat in de kadernota 2008 geen relevante informatie over reserves en voorziening is te melden.

In 2007 zal er een nieuwe nota "reserves en voorzieningen 2007" worden samengesteld. De planning is dat deze nota "reserves en voorzieningen 2007" in de raadsvergadering van november 2007 zal worden vastgesteld.

Algemene reserve					
Omschrijving	2007	2008	2009	2010	2011
Stand per 01-01	352.000	423.607	495.214	566.821	1.138.428
Vermeerderingen	71.607	71.607	71.607	571.607	71.607
Verminderingen	0	0	0	0	0
Stand per 31-12-	423.607	495.214	566.821	1.138.428	1.210.035

Tijdens de raadsvergadering over de begroting 2007-2010 is besloten om ter versterking van het weerstandscapaciteit een miljoen euro te reserveren. Te weten een 0,5 miljoen aan de algemene reserve en 0,5 miljoen aan de reserve grondexploitatie.

In de raadsvergadering van 31 mei 2007 is besloten om de jaarlijkse vrijval ad € 71.607 van de bestemmingsreserve achtergestelde lening Vitens ter versterking van weerstandsvermogen aan de algemene reserve toe te voegen. Als hier mee ingestemd wordt zal er dan uiteindelijk in 2021 € 1.074.100 aan de algemene reserve zijn toegevoegd.

F. Vrijval kapitaallasten

De vrijval aan kapitaallasten is voor de jaren 2008 tot en met 2010 in de financiële positie opgenomen. De vrijval voor het jaar 2011 bedraagt € 78.000.

G. Belastingen en heffingen

BEREKENING ONTWIKKELING OPBRENGST ONROEREND ZAAKBELASTINGEN

Tarief eigenarenheffing: € 3,09

Gemiddelde waarde woning: € 250.000

Meer opbrengst OZB	2008	2009	2010	2011
Aantal woningen	109	108	334	271
Meeropbrengst	33.700	33.400	103.200	83.700
Cumulatief	33.700	67.100	170.300	254.000

Middels dit overzicht wordt in beeld gebracht waarmee de opbrengst OZB wordt verhoogd als gevolg van toekomstige nieuwbouw. Deze meeropbrengst is echter niet betrokken bij de berekening van de financiële ruimte gelet op het areaalacces bij nieuwbouw (uitbreiding infrastructuur etc.) en de verrekening van de OZB met de Algemene uitkering uit het gemeentefonds.

H. Grondexploitatie

In 2006 zijn alle exploitaties voor het eerst volgens een zelfde systematiek geactualiseerd. Thans wordt gewerkt aan een nadere positionering van grondbedrijftaken en een nieuwe nota grondbeleid. Hierbij hoort ook een nadere besluitvorming inzake risicomanagement en een besluitvorming inzake een noodzakelijk te vormen weerstandsvermogen om mogelijke verliezen als gevolg van de exploitaties te kunnen opvangen. Tevens dient er een afweging gemaakt te worden hoe we omgaan met geboekte winsten en te verwachten verliezen binnen de grondexploitatie. Te denken valt aan een afspraak over of en zo ja hoeveel er (bijvoorbeeld jaarlijks) van gerealiseerde winsten kan bijdragen aan de algemene dienst. Overigens hebben wij als college besloten dat de grote projecten, zoals de winkelconcentratie projecten in Ochten en Kesteren en het project Laanboomcentrum financieel horen te worden afgewogen binnen de grondexploitatie. Hierbij dient vermeld te worden dat winst pas mag worden genomen als die gemaakt is en verlies direct dient te worden afgeboekt.

Na de zomer zullen we bovenstaande in een concreet voorstel aan uw raad voorleggen gelijktijdig met een aanpassing van de nota reserves en voorzieningen en een voorstel omtrent het weerstandsvermogen. Bovendien zal ook weer een integrale actualisering van de grondexploitaties worden opgesteld met als peildatum 1 juli 2007.

I. Resultaat

Overzicht Financiële Positie 2007-2011					
	begroting 2007 €	Begroting 2008 €	Meerjarenbegroting		
			Raming 2009 €	Raming 2010 €	Raming 2011 €
Financiële positie 2007-2010 inclusief berap I 2007					
+ = tekort	309.014	370.199	432.001	252.419	
- = overschot					-729.758
Financiële Ontwikkelingen					
C Ontwikkelingen Algemene uitkering uit het gemeentefonds	0	299.000	289.000	342.000	332.000
D Bestemming jaarrekeningresultaat 2006	-309.014	-320.688	0	0	0
E Reserves en voorzieningen	0	0	0	0	0
F Vrijval kapitaallasten	0	0	0	0	-78.000
G Belastingen en Heffingen	0 p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
H Grondexploitaties	0	0	0	0	0
+ = tekort			289.000	342.000	254.000
- = overschot	-309.014	-21.688			
Financiële positie 2007-2011 incl. berap I 2007 en nieuwe ontwikkelingen					
+ = tekort	0	348.511	721.001	594.419	
- = overschot					-475.758

4. Inventarisatie onderwerpen kadernota 2008-2011

Hieronder per programma een overzicht van de onderwerpen, die door de organisatie zijn aangedragen:

Programma 1 – Bestuur en burger

BESTAAND BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	

NIEUW BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	
Nieuwbouw gemeentehuis (N)	Adequate huisvesting voor de bestuurlijke- en ambtelijke organisatie	Nieuwbouw in Kesteren-Zuid	16.000.000	1.400.000	2010
Shared Service Center ICT regio Rivierenland (O)	Verbetering continuïteit dienstverlening; Vermindering kwetsbaarheid door schaalvergroting; Structurele kostenbesparingen Verbetering van de kwaliteit door professionalisering beheer	Het onderbrengen van ICT-taken in SSC		105.000 (S) 464.000 (I)	2009
Vervanging telefooncentrale (O)	Managementinformatie over belstromen	De oude centrale (6 jaar oud) ver vangen voor een nieuwe centrale.	43.000	4.000	2008

Programma 2 – Openbare orde en veiligheid

BESTAAND BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	
Realistisch oefenen brandweer (O)	Waarborgen van de kwaliteit van het brandweerpersoneel	De realistische oefeningen moeten voor de periode 2008 t/m 2011 worden ingekocht bij trainingscentra om de manschappen en bevelvoerders te oefenen in de omgang met echte hitte en vuur . Geconcludeerd is dat het oefenen voor officieren van dienst beter kan via een meerdaags programma 1x per 3 jaar in plaats van 3x 2 dagen per jaar. Hierdoor kunnen ook oefencentra in het buitenland worden bezocht die verhoudingsgewijs ook goedkoper zijn en meer rendement opleveren. Daarnaast zijn bijna alle oefencentra in Nederland bezocht en de mogelijkheden raken uitgeput.		4.350	2008 e.v.
Criminaliteitspreventie (W)	Voorkomen van jeugdoverlast, jongeren uit het strafrecht houden en jongeren voorlichten over de gevaren en overlast van vuurwerk.	De voorlichting op scholen ook doen voor het voortgezet onderwijs		5.000 (structureel)	2010
Overlastbestrijding (O)	Structurele aanpak van overlastveroorzakende jongeren/jongvolwassenen.	Inzet van interventiemedewerker voor gemiddeld 12 uur per week al dan niet i.c.m. opbouwwerker (zie programma 6)		20.000 (structureel)	2008

NIEUW BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	

Programma 3 – Openbare ruimte

BESTAAND BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	
Parkeren- infrastructureel (W)	Oplossen van knelpunten m.b.t. parkeren, namelijk het tekort aan parkeerplaatsen in woonwijken.	In lijn met het collegebesluit van 29 augustus 2006, worden eerst de knelpunten geïnventariseerd om vervolgens de passende maatregelen te kunnen uitvoeren.	25.000	25.000	2010
Maatregelen verkeersvisie (W)	Realisatie van de (in 2007) vast te stellen visie met bijbehorende verkeersstructuren.	Uitvoering geven aan beoogde maatregelen (zoals de aanleg van een rondweg), om de vastgestelde verkeersstructuur te realiseren. Uitgaande van een basiskenngetal voor aanleg van wegen, wordt uitgegaan van een eerste financiële reservering.	PM		2010

NIEUW BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	
Landschap Ontwikkelings Plan (LOP) (W)	Integrale kwaliteitsverbetering van het landschap met behoud van (historische) identiteit en verscheidenheid.	In 2007 – 2008 het uitvoeringsplan opstellen. Het uitvoeringsplan inclusief de financiële kaders zal in 2008 aan de raad worden aangeboden.	P.M.		2010-2011
Waterplan (O)	Een duurzaam watersysteem dat voldoet aan de normen voor waterkwantiteit, -kwaliteit en -beleving.	Uitvoering geven aan de in het Waterplan opgenomen maatregelen. Het Waterplan zal in 2007 aan de raad worden aangeboden waarin opgenomen het uitvoeringsplan met daarin opgenomen de benodigde financiële middelen.	P.M.		2008-2010

Parkeren/verkeer – handhaving (W)	Toezicht op parkeerverboden, zowel op RVV- als op APV-gebied.	Uitgangspunt is dat met het aanstellen van BOA's (0,5 fte, schaal 8) juridisch en praktisch de beoogde wettelijke taken zijn te realiseren.		30.000	2010
Toegankelijkheid OV (O)	Toegankelijk maken van het busvervoer voor mensen met een mobiliteitsbeperking.	Aanpassen van bushaltes door maatregelen, zoals hogere instap, ribbeltegels, etc. De provincie subsidieert tot en met 90% van het investeringsbedrag, waardoor de hier opgevoerde omvang beperkt blijft tot de gemeentelijke lasten.	10.000	10.000	2008

Programma 4 – Economie

BESTAAND BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investing	Jaarlasten	

NIEUW BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investing	Jaarlasten	

Programma 5 – Scholing en vorming

BESTAAND BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	
Bestuurlijke verzelfstandiging openbaar onderwijs (0)	Zorgdragen voor verzelfstandiging van het openbaar onderwijs waarbij het nieuwe bestuur voldoende ondersteuning krijgt bij de start.	Uitgaan van een overgangstermijn van 1½ tot 2 jaar en wel tot uiterlijk 1 januari 2008. Hierdoor wordt de geraamde bezuiniging in 2008 met € 30.000 niet gehaald.		30.000 (éénmalig)	2008
Huisvesting basisonderwijs (0)	Zorgdragen voor voldoende en adequate huisvesting op basis van een integrale leerlingenprognose.	Op basis van de leerlingenprognoses 2007 is er de komende jaren naar verwachting een tekort van circa 13 lokalen, gymnastiekaccommodatie in Kesteren en Ochten. Bij 1 ^e inrichting gaat het om 15 groepen. Voor de komende jaar gaat het om een investeringsbedrag van ruim € 5,5 miljoen. Vraagpunten als: gebruik leegstaande lokalen, bouw afzonderlijke lokalen of bouw van een nieuwe school, worden betrokken bij het Onderwijshuisvestingsprogramma. (geen rekening is gehouden met mogelijke effecten voor tijdelijke huisvesting VLC als gevolg besluitvorming raad 19 april)	400.000 1.225.000 720.000 3.175.000	29.000 89.600 49.950 225.125	2008 2009 2010 2011

NIEUW BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	

Programma 6 – Welzijn en cultuur

BESTAAND BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investing	Jaarlasten	
Algemene muzikale vorming op basisscholen (O)	<p>Basisschool leerlingen kennis laten maken met cultuureducatie (van algemene muzikale vorming tot cultureel erfgoed).</p> <p>Voorkomen c.q. beperken van de wachtgeldverplichting voortvloeiende uit de liquidatie van de gemeenschappelijke regeling muziekschool de Opstreek en het onderbrengen van de activiteiten en personeel bij de Plantage.</p> <p>De hoogte van de wachtgeldverplichting is afhankelijk van het gekozen model: variërend van € 285.000 tot € 30.000.</p>	<p>Wekelijks in groep 4 van het basisonderwijs AMV-onderwijs bieden in combinatie met Regionaal coördinatiepunt Cultuureducatie en instrumentaal onderwijs.</p> <p>Huidige budget is € 50.000. Benodigd is € 60.000.</p>		10.000 (structureel)	2009

NIEUW BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investing	Jaarlasten	
Jeugd- en jongerenwerk (W)	<p>In het algemeen het creëren van een gunstig leefklimaat voor jeugd van 0 tot 23 jaar, maar in het bijzonder voor de doelgroep 12 tot 16 jarigen.</p> <p>Relatie leggen met Wmo</p>	<p>Opstellen van een beleidsnota eind 2007/begin 2008. Vooruitlopend daarop is voor eventuele uitvoeringskosten een stelpost opgenomen.</p>		25.000 (structureel)	2008

	(W)	Het bieden van alternatieven t.b.v. overlastgevende groepen.	Inzet van professionele ondersteuning (opbouwwerk) voor 24 uur per week. E.e.a. in combinatie met openbare orde en veiligheid. Zie programma 2. Inzet circa 36 uur per week, waarvan 12 uur reeds is opgenomen bij programma 2.		40.000 (structureel)	2010
--	-----	--	---	--	-------------------------	------

Programma 7 – Zorg, werk en inkomen

BESTAAND BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	
Schuldhelpverlening (O/N)	Voorkomen dat inwoners in betalingsproblemen belanden en indien noodzakelijk inwoners begeleiden op uit die problematiek te komen.	Integrale aanpak schuldhelpverlening op basis van vastgestelde notitie in raad van 31 mei 2007.		41.626 (structureel)	2008

NIEUW BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	

Programma 8 – Bouwen en milieu

BESTAAND BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	

NIEUW BELEID

Onderwerp	Wat willen we bereiken	Wat gaan we daarvoor doen	Wat mag het kosten		Jaar
			Investering	Jaarlasten	
Hogere grenswaarde (0)	Eenduidig gemeentelijk beleid voor de procedure hogere grenswaarde.	Eenmalig vaststellen gemeentelijk beleid, door gebruik te maken van de procedures van de provincies en deze door de regio te laten vertalen naar gemeentelijk beleid.	10.000	10.000	2008
Bodemfunctiekaart en bodemkwaliteitskaart (0)	Een eenduidige gemeentelijke bodemfunctiekaart én een eenduidige gemeentelijke bodemkwaliteitskaart.	In lijn met de wettelijke verplichting conform. Besluit Bodemkwaliteit in 2008 eenmalig (laten) opstellen en vaststellen van gemeentelijke bodemfunctiekaart. Voortvloeiend uit de bodemfunctiekaart wordt (als een tweetrapsraket) de bodemkwaliteitskaart opgesteld.	40.000	40.000	2008

5. Financiële gevolgen programma's

Financiële gevolgen

In onderstaande tabel wordt een samenvatting weergegeven van de lasten, die zouden voortvloeien uit de uitgaven, die in de programma's zijn genoemd.

O= Onontkoombaar, Onuitstelbaar, Onvermijdbaar.

N= Noodzakelijk

W= Wenselijk

INVENTARISATIE FINANCIËLE ONTWIKKELINGEN 2008 - 2011						
Programma	Onderwerp	O/N/W	2008	2009	2010	2011
1	Nieuwbouw gemeentehuis	N			1.181.000	1.156.000
	Shared Service Centre	N		569.000	105.000	105.000
	Vervanging telefooncentrale	O	4.000	4.000	4.000	4.000
2	Realistisch oefenen brandweer	O	4.350	4.350	4.350	4.350
	Criminaliteitspreventie	W			5.000	5.000
	Overlastbestrijding	N	20.000	20.000	20.000	20.000
3	Parkeren	W			25.000	
	Handhaven parkeren	W			30.000	30.000
	Toegankelijkheid openbaar vervoer	W	10.000			
	Landschapsontwikkelingsplan	W				
	Waterplan	O	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
5	Bestuurlijke verzelfstandiging	O	30.000			
	Huisvesting basisonderwijs	O	10.000	60.500	134.100	242.300
6	Algemene muzikale vorming	O		10.000	10.000	10.000
	Jeugd- en jongerenwerk	W	25.000	25.000	25.000	25.000
	Idem - professionele ondersteuning	W	40.000	40.000	40.000	40.000
7	Schuldhelpverlening	O	41.600	41.600	41.600	41.600
8	Hogere grenswaarde	O	10.000			
	Bodemkaart	O	40000			
	Totaal		234.950	774.450	1.625.050	1.683.250
		O	139.950	120.450	194.050	302.250
		N	20.000	589.000	1.306.000	1.281.000
		W	75.000	65.000	125.000	100.000
			234.950	774.450	1.625.050	1.683.250

6. Nieuwe situatie/meerjarenperspectief

Meerjarenperspectief versus begrotingsresultaat

Overzicht Financiële Positie 2007-2011					
	begroting 2007 €	Begroting 2008 €	Meerjarenbegroting		
			Raming 2009 €	Raming 2010 €	Raming 2011 €
Financiële positie 2007-2010 inclusief berap I 2007					
+ = tekort	309.014	370.199	432.001	252.419	
- = overschot					-729.758
Financiële Ontwikkelingen					
C Ontwikkelingen Algemene uitkering uit het gemeentefonds	0	299.000	289.000	342.000	332.000
D Bestemming jaarrekeningresultaat	-309.014	-320.688	0	0	0
E Reserves en voorzieningen	0	0	0	0	0
F Vrijval kapitaallasten	0	0	0	0	-78.000
G Belastingen en Heffingen	0	PM	PM	PM	PM
H Grondexploitaties	0	0	0	0	0
+ = tekort			289.000	342.000	
- = overschot	-309.014	-21.688			254.000
Financiële positie 2007-2011 incl. berapl2007 en nieuwe ontwikkelingen					
+ = tekort		348.511	721.001	594.419	
- = overschot	0				-475.758
Financiële Ontwikkelingen Programma's					
Financiële Ontwikkelingen Programma's					
Onontkoombaar	0	155.950	705.450	315.050	423.250
Noodzakelijk	0	4.000	4.000	1.185.000	1.160.000
Wenselijk	0	75.000	65.000	125.000	100.000
+ = tekort	0	234.950	774.450	1.625.050	1.683.250
- = overschot					
Financiële positie 2007-2011 incl. berapl2007, financiële ontwikkelingen en financiële ontwikkelingen programma's					
+ = tekort	0	583.461	1.495.451	2.219.469	1.207.492
- = overschot					
Totaal van de jaren 2008 tot en met 2011					5.505.873

7. Conclusie

Helaas moet worden geconstateerd, dat de financiële positie bij lange na onvoldoende ruimte biedt om gecategoriseerde onderwerpen de komende jaren uit te werken.

Dit gegeven heeft ons genoopt – zij het node – uitsluitend die onderwerpen als Onuitstelbaar en Onontkoombaar te duiden, die daadwerkelijk dat etiket moeten krijgen.

Deze "rigoreuze schifting" betekent wel, dat een aantal zaken voorlopig uitgesteld moeten worden c.q. in een ander financieel perspectief geplaatst moeten worden. Hieronder noemen we enkele belangrijke onderwerpen.

1. Nieuwbouw gemeentehuis

Er is de komende jaren onvoldoende budgettaire ruimte om de structurele jaarlasten van nieuwbouw in de begroting op te nemen. Dit betekent dat niet voldaan kan worden aan de wens uit het coalitieprogramma om in 2010 een nieuw gemeentehuis in Kesteren –Zuid te realiseren. Wij zullen de komende maanden de consequenties van uitstel van nieuwbouw c.q. het langer gehuisvest blijven op de huidige locatie in beeld brengen. In dat licht bezien zal de voor september aangekondigde startnotitie nieuwbouw gemeentehuis achterwege blijven. Wij zijn van oordeel dat nieuwbouw gemeentehuis nog steeds de beste optie is maar deze pas in beeld komt als er financiële ruimte is.

2. Aangekondigde startnotities en beleidsnota's

Op de Dynamische Lange Termijn Agenda van de raad zijn onder meer de volgende nota's toegezegd. Startnotitie Breed Accommodatiebeleid, Startnotitie Brede School, Startnotitie speelplaatsen en – terreinen, startnotitie lokaal gezondheidsbeleid/alcohol en drugbeleid. Ten aanzien van deze onderwerpen waren wij voornemens een stevige impuls te geven aan verbeteringen. Nu de financiële ruimte daarvoor onvoldoende is zullen wij als randvoorwaarde in deze startnotities aangeven dat er géén ruimte is voor nieuw beleid en de financiële gevolgen binnen de huidige financiële budgetten moeten blijven.

3. Financiële gevolgen van grote projecten

Financiële gevolgen van grote projecten als de winkelconcentraties in Ochten en Kesteren, het laanboomcentrum in Opheusden en de beoogde rondweg Opheusden zullen naar ons oordeel gedekt moeten worden uit winsten van grondexploitaties. Vanuit de reguliere exploitatiebegroting zijn hiervoor géén dekkingsmogelijkheden.

Het resultaat van de hierboven genoemde schifting vindt u in de hierna volgende tabel weergegeven.

Overzicht Financiële Positie 2007-2011 na aanpassing					
	begroting 2007 €	Begroting 2008 €	Meerjarenbegroting		
			Raming 2009 €	Raming 2010 €	Raming 2011 €
Financiële positie 2007-2010 inclusief berap I 2007					
+ = tekort	309.014	370.199	432.001	252.419	
- = overschot					-729.758
Financiële Ontwikkelingen					
C Ontwikkelingen Algemene uitkering uit het gemeentefonds	0	299.000	289.000	342.000	332.000
D Bestemming jaarrekeningresultaat	-309.014	-320.688	0	0	0
E Reserves en voorzieningen	0	0	0	0	0
F Vrijval kapitaallasten	0	0	0	0	-78.000
G Belastingen en Heffingen	0	PM	PM	PM	PM
H Grondexploitatie	0	0	0	0	0
+ = tekort			289.000	342.000	
- = overschot	-309.014	-21.688			254.000
Financiële positie 2007-2011 incl. berapl2007 en nieuwe ontwikkelingen					
+ = tekort		348.511	721.001	594.419	
- = overschot	0				-475.758
Financiële Ontwikkelingen Programma's					
Vervanging telefooncentrale	0	4.000	4.000	4.000	4.000
Realistisch oefenen brandweer	0	4.350	4.350	4.350	4.350
Waterplan	0	P.M.	P.M.	P.M.	P.M.
Bestuurlijke verzelfstandiging onderwijs	0	30.000	0	0	0
Huisvesting basisonderwijs	0	10.000	60.500	134.100	242.300
Algemene muzikale vorming	0	0	10.000	10.000	10.000
Schuldhelpverlening	0	41.600	41.600	41.600	41.600
Hogere grenswaarde	0	10.000	0	0	0
Bodemkaart	0	40.000	0	0	0
+ = tekort	0	139.950	120.450	194.050	302.250
- = overschot					
Totaal financiële ontwikkeling Programma's 2008 tot en met 2011					
					756.700
Financiële positie 2007-2011 incl. berapl2007, financiële ontwikkelingen en financiële ontwikkelingen programma's					
+ = tekort	0	488.461	841.451	788.469	-173.508
- = overschot					
Totaal van de jaren 2008 tot en met 2011					
					1.944.873

Voor de in vorenstaande tabel geraamde tekorten in jaren tot 2012 wordt voorsnog géén dekking aangegeven. Enerzijds willen wij definitief inzicht hebben in de ontwikkelingen van het gemeentefonds. Naar verwachting zal deze informatie in de loop van de maand juni beschikbaar zijn. Daarnaast is nog niet duidelijk of er in het gemeentefonds nog compensatie komt voor WMO- en WWB-uitgaven. Met inachtneming van definitieve gegevens zullen wij ons in de komende maanden beraden over dekkingsvoorstellen en u deze in de begroting 2008 presenteren.